

August Varenius Johannes Svenonis Flacherus

Disputatio Theologica De Peccato In Spiritum Sanctum

Rostochii: Kilius, 1672

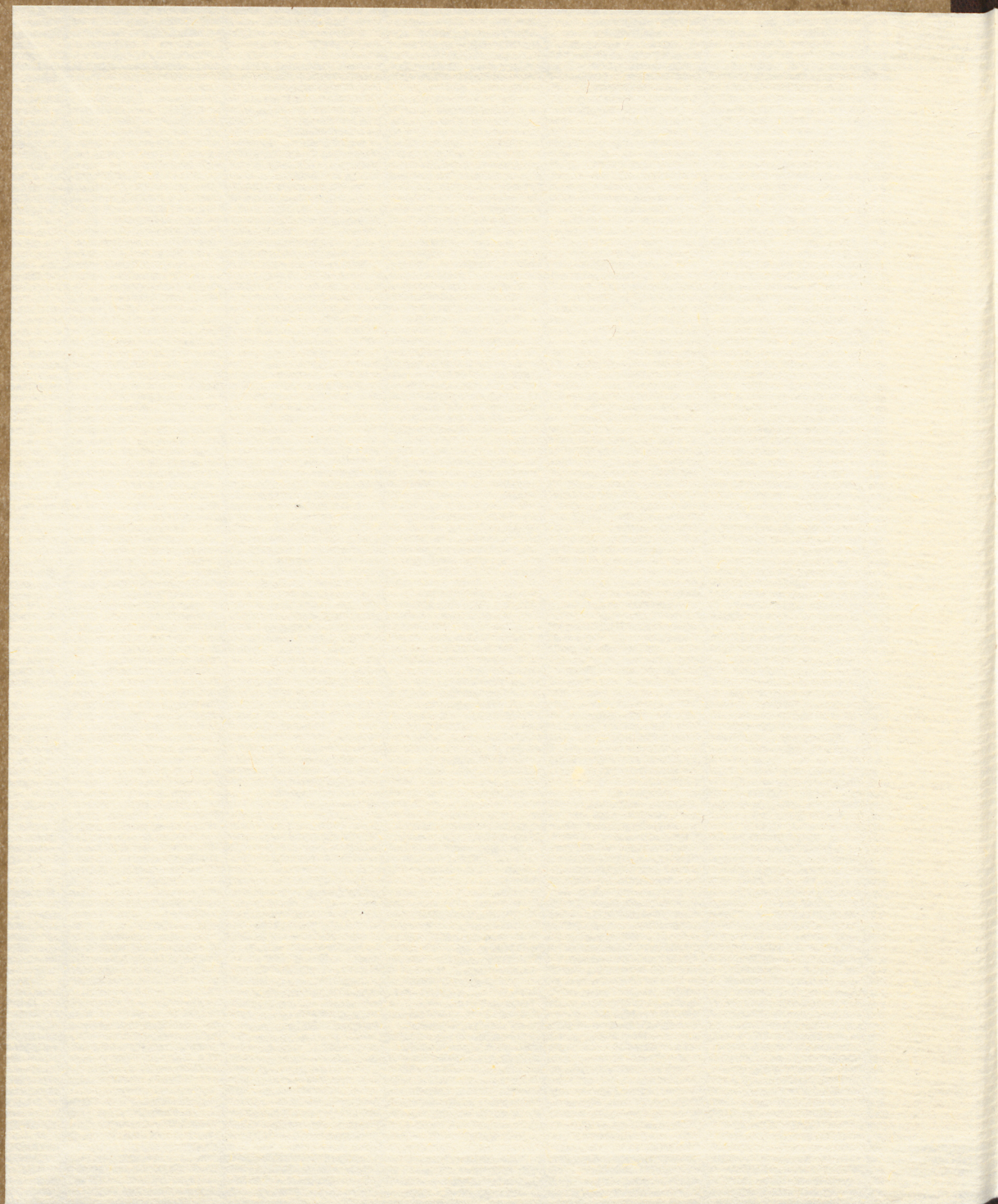
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn740880071>

Druck Freier Zugang

RU theol. 1672

Varenius, Aug. / 6

2.)

I. N. 7

DISPUTATIO THEOLOGICA

De

PECCATO IN
SPIRITUM SAN-
CTUM.

50

Quam

MODERANTE IEHOVAH

Cum Consensu & approbatione venerandæ
FACULTATIS THEOLOGICÆ

Sub PRÆSIDIO

Magnifici Amplissimi ac Excellentissimi

DN. AUGUSTI VA-
RENI, S.S. Theol. D. ejusdem-
que Profess. celeberrimi Ducum Mech-
lenb. Consistorii Assessoris gravissimi, Fac.

Theol. Decani Spectabilis

Favitoris ætatem devenerandi

Publicæ Θεολογίας συζητήσει sistet

M JOHANNES SVENONIS FLACHE-
RUS, Smolandia Svecus,
AUTOR ET RESPONDENS.

Die 16. Martii, Anno M. DC. LXXII.

ROSTOCHII, Typis JOHANNIS KILII, Acad, Typogr.

DISPUTATIO THEOLOGICA

PECCATIONIS
SPIRITUM SAN-
CTUM.

MODERANTE IERONIMO

in Collegio & approbatione veneranda
FACULTATIS THEOLOGICAE
IN PRAESENTIA

DR. AUGUSTI VA-

RENI SS. THEOLOGICI
que Profell. celeberrimi Ducum Mech-

lenis Consistorii Altorfensis gratissimum Fac.

Theol. Decani spectabilis

Pavtoris ritarem deventerandi

Robur universitatis vestrae fuisse

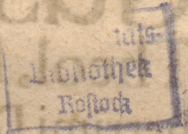
M. JOHANNES SVENONIS FLACHE

R. U. S. Smolandi Suecus

AUTOR ET RESPONDENS

DE JE. M. D. C. LXXII

ROSTOCKI A. JOHANNIS KELLER Typogr.

Proloquium.

Audimmeritò conqueritur Augustinus gravissimus ille Hipponensium Antistes Tom. 10. Serm. 11. de verbis Dom. Articulum hunc de peccato in Spiritum Sanctum usque adeo difficilem esse, ut imparem se invalidumque esse fateatur quicquam circa eum vel aggredi vel statuere, ni supremi Numinis advenerit robur virtusque quæ ipsum confortare one-

rique sustinendo planè importabili idoneum reddere posset. Verba ejus eit. l. hæc sunt. Magna quæstio de recenti Evangelica lectione proposita: cui solvenda quantum ad nos attinet impares sumus: Sed sufficientia nostra ex DEO est, quantum ejus adiutorium vel accipere vel capere possumus: Prius ergo magnitudinem advertite quæstionis, ut cum ejus molem humeris nostris impositam videritis, oretis pro laboribus nostris, atque in auxilio quod nobis præbetur, invenietis adificationem mentibus vestris. Non abs re itaque est ut & nos tam difficilem intricatamque aggressuri materiem, eamque quæ multorum doctissimorum, ac judiciosissimorum exercuerit ingenia, parili ratione, in suspiria, ardentissimas de Sancti Spiritus menti nostræ facem prælucentis viamque commonstrantis adstantia, preces resolvamur, præcipuè cum animadvertamus magni nominis Theologos alicubi hic in diver-

fas easq; contrarias abire sententias, unde difficultas ejus præcipuè exurgit enasciturque. Quidam enim eorum statuunt peccatum hoc non nisi ab iis qui intra Ecclesiæ repagula sunt, committi; alii etiam ab iis, cum qui extra ejus pomœria constituti, tum qui in eâ, non tamen de eâ, id ipsum patrari, summo conamine contendunt: gemina huic movetur alia inter doctores quæstion. ἀπλῶς & simpliciter, an vero *κατὰ* & secundum quid, sit irremissibile; cœtera divortia pressis prætereo labris, cum in disputatione commodior ea tangendi detur locus. His vero pugnantibus inter sese opinionibus immisceri non videtur exigui esse laboris vel etiam periculi: diu itaque ambiguus steti, urgebat Materiæ sublimitas ac Majestas, deterrebat difficultas; omne tandem dubium rumpebat auctoritas Megalandri nostri Lutheri, exactum judicium Chemnitii, Præterea Meisneri & Hunnii eruditio & dexteritas animum addidit; his me associavi, placita eorum arripui, eoque lubentius, quò veritas apud eos mihi visa luculentior, probabilitas firmior, & dignitas major, obsequium pollicens consensusque ultroneum: ea namque inter discrepantes eligenda est sententia, quæ quam maximè est analogæ fidei, conscientiam tranquillat ac desperationem ab ea abigit. Jam veni Sancte Spiritus illumina veritatis fulgore mentem nostram ne in errorem prolabamur, dirige gressum nostrum ne cespitemus, fove virtutis ac roboris tui calore animum ut ea sapiamus quæ tuæ voluntati conformia sunt! esto noster dux! sic à via tua nunquam aberrabimus!

Preliminare.

S. I.

Quum rei obscurandæ obnubilandæque magnum momentum præstet vocis ambiguitas, operæ pretium est, ut ab his involucris terminos prius depuremus & liberemus, hinc futurum

turum, ut tenebris dispulsis, genuinâ ac nativa sua luce res ipsa
radiet coruscetque.

§. II. Sub voce peccati hic non considerandum venit
quodvis peccatum, sive id in genere consideratur & abstrahitur
ab originali & Actuali, adeoque in latitudine sua accipitur: sive
specialius prout includit vel *originale* (quod est vitiosa illa lues
ac perniciosissima Contagio in omnes homines ab Adamo us-
que derivata, penitissimè pertinacissimeque inhærens. Sic
namque totum humanum genus huic Peccato obnoxium fo-
ret: siquidem omnes in peccatis concipiuntur Psal. 51. ac ideo
sunt naturâ filii iræ: licet hujus reatus seu culpa, vi ac efficacia,
truculentæ mortis & gloriosæ resurrectionis Christi in tantum
sit sublata, ut nihil virium ipsi supersit, quibus renatis in damna-
tionem obesse possit Rom. 8. quamquam materiale ejus ad-
huc radicitus naturæ infixum manet.) vel *Actuale* indiscrimi-
natim sumptum pro quacunque actuali ἀταξία: sed solùm pro
ea quæ committitur in Personam & officium sanctissimi Spiritus,
unde appellationem sortita abs ipso Conservatore Christo
Jesu quod βλασφημία τῆ πνεύματος Matth. 12. 31. nuncupetur.

§. III. Nec vox Spiritus ejusdem ubique deprehendi-
tur esse significationis. Missis igitur aliis, quibus notat ventos,
animam humanam, Angelos, Doctores tam bonos quam ma-
los, excellentia animi dona & ingenii dotes, iram, Evangelii
doctrinam, peculiaria Spiritus Sancti dona, &c. (quæ ut re-
mota nimis ac prorsus aliena prætereunda hoc loco sunt) quia
ponitur, vox *Spiritus*, cum addito *Sanctus*, altius quid ac subli-
mius denotat & κατ' ἐξοχήν seu secundum eminentiam S.S. Tri-
nitati tribuitur, quatenus e. c. de totâ S.S. Trinitate clamant
Seraphini: Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Sabaoth. Jes.
6. 3. & de ipsâ divina essentia Spirituali, tribus divinitatis Per-
sonis Communi Joh. 4. 24. dicitur: *Deus est Spiritus, & qui ado-
rant eum, oportet ut in Spiritu & veritate adorent.* Per Spiritum

verò cum addito *æternum* intelligitur ipsa æterna Christi Deitas, potentia ac virtus Heb. 9, 14. 1. Pet. 3, 18. licet faciliè concilientur quotquot ex nostris Theologis Hebr. IX. 14. Spiritum æternum explicant de ipso Spiritu Sancto, quo Christus *unctus non ad mensuram* Pl. 45, 8. Joh. 3. 34. executus est grande satisfactionis & redemptionis opus Isaia 61. 1. & seq. vel notat Personam divinam caractere hypostatico determinatam sc. à Patre filioque in effabiliter procedentem, quæ ita Sancta dicitur cum ob Essentialem Sanctitatem, tum ob operationem, vim & efficaciam sanctificationis, qua in collustrandis illuminandisq; fidelium cordibus pollet, unde Spiritus Sanctificationis Rom. 1, 4. vocitetur hâbita sc. in illâ communi operatione ipsius manifestationis, ordinis, & personalis proprietatis ratione.

§. IV. Homonymiam excipit Synonymia, qua per alias atque alias voces eadem res exprimitur: dicitur enim *peccatum in Spiritum Sanctum*. 1. βλασφημία τῷ πνεύματι & dictum ἡγιασμένον πνεύματι τοῦ ἁγίου Matth. 12, 31. Marc. 3, 29. 2. ἁμαρτία Hebr. 6, 6. 3. *peccatum ad mortem* 1. Joh. 5, 16. 4. Peccatum singulare. Botfacc. Moral: Gedanens: voce peccatum. 5. Desperationis & obstinationis peccatum Lombard 1. 2. d. 43. *lit. a. sent.*

§. V. His breviter præmissis, ad ipsam delaberemur rei evolutionem, ni prius nos moraretur dicturos, qua methodo ac via in præsens ventilanda nobis sit disputatio. Prolixitatem ac amplitudinem materiæ hujus quanta unquam fieri possit brevitate constringem⁹, quod commodius non fiet nisi eandem succinctis capitibus complectamur. Disquisitioni Primò de Existentia hujus peccati in Spiritum Sanctum. Secundò de Essentia sive Definitione ejusdemq; requisitis & adjunctis. Tertio de Subjecto. Quibus exactè prout res institutique nostræ ratio postulat, expositis, speramus nos potiozem partem negotii hujus confecturos & quid potissimum quæstio in recessu habeat explanaturos: sicut autem à Deo principium: ita quoq; medium ac finis!

CAP.

CAPUT I.

De Quaestione An sit?

§. VI. Rationem dubitandi de Existentia Peccati huius exhibet nobis primò, Argumentum desumptum ex Operibus DEI ad extra quæ indivisa sunt omnibusque S.S. *Trin.* personis communia, hinc colligitur: quod uni Personæ Divinitatis assignatur; idem ipsum pariter vel alteri tribuendum, vel labefactari eo ipse negotio Essentiæ divinæ identitatem. Certo ramen certius est unicuique Personæ *Trin.*, & *inoperibus* tribui singularia quædam opera, quibus se ad extra id est circa Creaturas sive à se conditas res manifestarunt: qui vero aliquod istorum operum divinitatis, aliis præter Deum ascriberet vel ad minimum detraheret illi cui id peculiariter per manifestationis gratiam competat, incurreret omnino in Crimen læsæ istius Personæ.

§. VII. Sic salvo illo Nazianzeni de operibus divinis ad extra Axiomate: *Id quod agit Una est tribus Personis communis Deitas*, ratione patefactionis Primæ Divinitatis Personæ Opus Creationis tanquam proprium attribuitur, in Symb. Apostolico, qui vero id ipsum Deo derogare vellet, & cum Ethnico quodam diceret, *omnium semina natura in se coëunte densata, fortuitis Concursonibus totius mundi membra coalita digesta formata; sidera licet ignis accenderit, & cælum sua materia suspenderit: licet terram fundaverint pondera, & mare licet influxerit liquor; animal & omne quod nascitur, inspiratur attollitur, elementorum ut voluntaria Concretio est: in qua rursus homo & omne animal dissolvitur, dividitur, dissipatur, ita in fontem restuunt, & in semet omnia revolvuntur, nullo artifice, nec iudice nec auctore.* Octav. de Idolorum Vanit. nonne injuriosius in ipsum Creatorem foret, cujus præcipuum opus ac peculiare beneficium est Creare? illum.

non

non solum nervosè refutat Cœcilius; dum inquit *Sacrilegii vel maximè instar est bumi querere, quod in sublimi debeas invenire:* quo magis mihi videntur qui hunc mundi totius ornatum, non divina ratione perfectum volunt, sed frustra quibusdam temerè coherentibus conglobatum, mentem, sensum oculos denique ipsos non habere, quid enim potest esse tam apertum, tam confessum, tamq; perspicuum, cum oculos in Cœlum sustuleris, & quæ sunt infra circaque lustraveris, quam esse aliquod Numen præstantissimæ mentis, quo omnis natura inspiretur, moveatur, alatur gubernetur? &c. Sed etiam Cicero Ethnicus tom. 4. l. 2. de naturâ Deorum p. 235. ita ajens: ad hanc providentiæ naturæ tam diligentem tamque solertem, adjungi multa possunt, ex quibus intelligatur, quanta res hominibus à Deo quamque eximia tributa sint: qui primum eos humo excitatos, celsos & erectos constituit, ut Deorum cognitionem cœlum intuentes capere possent: sunt enim è terra homines, non ut incolæ atque habitatores, sed quasi spectatores superarum rerum atque cœlestium, quarum spectaculum ad nullum aliud genus animantium pertinet. His si facrarum literarum adjungeremus effata, validius adhuc quid duam convinceretur, sed sufficit Ethnicum Ethnico refutasse.

§. VIII. Secunda Divinitatis Personæ proprietates est Redemptio ac plenaria satisfactio pro peccatis, hominum ipsaque sic acquisitio Ecclesiæ facta proprio Dei sanguine Act. 20, 21. Si quis verò perversus homo eò prolaberetur vesaniæ, ac errore dementat9, ut vel aperte ac nude id denegans cum Pharisæis ac Judæis Matth. 26, 63. vel subdole ac insidiosè oppugnans Christi Divinitatem eumque ex semine Josephi natum cum Ebione & Cerintho contenderet, vel ex Spiritu Sancto & virgine sic productum cum Theodoro Byzantio statuisset, & merum adeò naturâ ac personâ hominem cum, Artemone, Paulo Samosateno & Phorino asseruisset, vel cum Porphyrio Ethnico Christum quidem fuisse hominem sapientissimum ac pietate præstantissimum, verùm Deitatem ipsi affectam à Discipulis, pro affectu in
Præce-

præceptorem vel cum Mahumedanis in totum negantibus Divinitatem Christi oppugnaret *uti legere est in Sampſatis ad Meletium Epistola & Alcorani azoaris non unis*, hi omnes Spiritu vertiginis acti & propudiosi mortales in hoc convenerint, ut opus redemptionis & Salvationis Christi annihilare, fidemq; ei detrudere, quo nihil Contumeliosius in Personam filii.

§. IX. Opus denique Sanctificationis & Illuminationis, salvâ quâ rem ipsam operis ad extra velut indivisibilis communionem, Spiritui Sancto proprio ac peculiari quodam modo tribuitur. Non defuerunt insani ac absurdi mortales qui Spiritus Sancti personam ac divinitatem non tantum in dubium vocarunt quin manifestè abnegarunt. Clamant Historicorum monumenta quendam Simonem Magum execrandæ stoliditatis hominem; qui Personam S. Spiritus sibi nefando ac sacrilego scelere venditavit, se nominans infinitam potentiam Judæis ut filium apparuisse, ad Samaritanos tanquam potentiam descendisse, ad alias verò gentes tanquam Spiritum Sanctum accessisse, referente Theodoro de fabulæ hæret: Huic haut absimilis Manes semetipsum Spiritum S. & paracletum esse dictitans. Erat quidem Hierax Leopoltanus Ægyptius qui Melchisedecum Sp. S. esse non sine errore adseruit: teste Epiphanio. Valentinus Spiritum S. Angelum esse, gradu saltem aliis superiorem impiè firmavit uti ex Iren. lib. 1. c. 20. constat. Nec minus à Sathana dementati Sampſæi qui Spiritum S. sororem Christi esse, habitu foemineo præditam blasphemè delirarunt. Montanistarum Cataphrygum & Pepuzianorum monstrosa assertio fuit, Spiritum Sanctum non tam plenè perfectèque super Apostolos, quam super Montanum, ejusque Prophetissas elusum esse. Personam quidem eamq; rationalem ac per se subsistentem, Spiritum S. esse concedunt Arriani sed quæ Patre filioq; longè minor utpote quæ utrique servilia præstet munera. Photinianis hoc placet delirium

lirium per Spiritum in sacris non denotari singularem ac distinctam in Divinis personam, sed vel virtutem ipsius Dei Divinam vel præclarum donum Dei in hominibus: fuere & alii miserè infatuati & à Spiritu maligno fascinati homines, quorū nomina atro carbone notata deprehendimus, ut Aetiani, Eunomiani, Macedoniani: illi Filium dissimilem Patri & Spiritum S. filio asseruērunt: hi Spiritum S. esse creaturam, adeoque divinitatem ejus quanto unquam poterant studio impugnarunt: his subjungi potest quoque Petrus Abailardus qui Spiritum S. à Patre filioque procedere professus est, abs Patris filiique substantia prodire strenuè negavit, quis modernorum Socianorum Volkelii Smalcii Ostrodi dogmatum portentia plus quam diabolica ignoraverit? Hi omnes quod Personam Spiritus S. attinet, turpiter hallucinati sunt: verū quamvis hæc tetigisse non adeo inanis labor est, hoc loco tamen magis attenditur sanctissimi spiritus munus ac officium cujus ut & effectorum ac donorum, quæ à Spiritu S. proficiuntur: sed impiorum pedibus conculcantur, respectu, peccatum in Spiritum S. dicitur.

S. X. Ut jam è diverticulo in viam redeamus quamquam unicuique personæ SS. Trinit. talia opera ad extra competant, nec nominatâ personâ unâ excludantur reliquæ Personæ divinitatis, sed includantur, ob identitatem Essentiæ Majestatis ac Potentiæ sit tamen illud salvo ordine, & salvâ cujusq; personæ proprietate. Manet itaque adhuc firmum ac immotum non posse quicquam in his operibus quæ in rebus creatis se exerunt, alicui certæ personæ tribui exclusivè sic ut in communionem ejus sub ratione principii non veniat quoque altera, vi istius Canonis, opera Trinitatis ad extra sunt indivisa. Illuminare ac sanctificare, testari de veritate cœlesti, eamque obsignare in cordibus fidelium, est opus ad extra Spiritus S. E. & Patris & Filii & per consequens quicumque hujus scil. Spiritus S. opera abnegat rejicit oppugnat, non solum
convin-

convincitur speciatiim peccati in Spiritum S. reus esse: sed & in Patrem Filiumq; peccare.

S. XI. *Verum facilis est responsio.* Et isti regulæ subordinanda est altera. *Opera ad extra ubi absolute considerantur, tribuntur toti Trinitati sine discrimine: sin relate, consideranda est cujusque persona proprietas, & quo ordine persona agant,* prout graviter notatum Chemnitio L. C. Sic in exemplo præsentis: si enim Personæ absolute & ratione essentiæ considerantur, non potest uni earum quicquam attribui quin propter essentiæ unitatem idem & alteri comperat. Sin vero distinctim & relate servato ordine ac proprietate cujusq; Personæ, longè alia res est, ac eo respectu dicitur hoc peccatū in Spiritum S. patrari: cujus ad extra Personalis proprietas est ut ejus afflatu instinctu ac operante gratiâ de veritate cœlesti certi, fortiter convicti reddamur.

XII. Secundum quod oponitur argumentum à definitione depromptum quæ exstat 1. Joh. 3. *ἡ ἀμαρτία ἐστὶν ἀνομία*, peccatum est aberratio seu deviatio à lege divina. Peccatum verò in Spiritum S. talis *ἀνομία* non est, directè enim non oppugnatur lex quæ de Messia ejusque beneficiis nihil novit, & meras minas easque atrocissimas sui transgressoribus indicit. Respondetur, verum esse peccatum in Spiritum S. non esse objectivè formaliter *ἀνομίαν* seu aberrationem à lege divina: si lex solitarie & strictè sumatur. Lex enim per se, moralis scilicet, non novit Christum, nec prædicat non annunciat gratiosam peccatorum remissionem adeoque non mollit neque solatur Conscientias; sed contra terret potius, concutit, horrore & tremore perstringit corda hominum, vulnerat, sauciat, non obligat, mortificat non vivificat, iram & maledictionem inculcat, non salutem & vitam: perfectam obedientiam severe ac rigoroſe exigit, non connivet non indulget; de solamine itaque nihil sollicita, medicaminis nullam gerit curam: Sed illustrata Evangelii radiis consequen-

ter nova potitur luce, adeoque agnoscit Christum suum esse
complementum & consummatorem, qui rigorem ejus sua
obedientia abolevit seipsum interponendo pro nobis dum pro
culpa nostra satisfecit, cruciatum & maledictionem sustinuit,
iram sustulit, nosq; sibi cohæredes constituit. Hæc lex ab Evan-
gelio edocta ad Christum ablegat quem mens in Evangelio am-
plectitur. Jam verò postquam eum agnovit approbavit ac de
eo velut fiduciæ & salutis objecto ex solo Evangelio convicta
est, ubi postmodum illum visum partim eminùs in Lege, par-
tim cominùs in Evangelio ostensum & apprehensum totaliter
excudit, nonne *avopius* rea censebitur? Et sic quia legem
Evangelii lumine collustratam transgreditur omnino pecca-
tor jure meritoq; ab ipsâ Lege censebitur.

CAPUT II.

De Definitione.

§. XII. Antequam vera abs nobis extruatur Definitio
Iubet aliorum erroneas ac fucatas in medium proferre Defini-
tiones, ut vero & falso juxta se positæ melius faciliusq; digno-
scatur verum.

§. XIV. Suspecta nobis est primùm Origenis & Socinia-
norum, qui statuunt *quodvis peccatum post baptismum esse pecca-
tum in Spiritum S.* 2. Hilarius censet blasphemiam in Spiritum S.
esse eam qua quis negat Christum esse Deum. 3. Ambrosius l. 1. c. 3.
de S. S. peccatum dici in Spiritum S. cum Spiritus S. divinitas &
majestas negatur. Idem alibi lib. 2. de pœnit: c. 4. existinat
esse schisma vel Simoniam qua e. c. Simon Magus pecunia volebat
emere Spiritum S. à Petro. act. 8. 4. Philastrius in hæresi Rhetorii
putat esse hæresin præsertim Eunomii, qui negabat Spiritum S.
esse Deum. 5. Cyprianus lib. 3. ad Quirinum. num. 28. blasphemiam

am 223

am in Spiritum S. ait, esse omne peccatum in Deum commissum, & blasphemiam verò in filium hominis esse omne peccatum in hominem perpetratum. Idem Cyprianus lib. 3. Epist. 14. blasphemiam in Spiritum Sanctum censet esse, negationem fidei in persecutione. 6. Richardus de sancto Victore agens de blasphemia in Spiritum S. ait esse odium & convitium Dei.

§. XV. Vera orthodoxa, & verbis Christi ejusque applicationi conveniens censetur hæc esse. *Peccatum in Spiritum Sanctum est blasphemia (hostili corde & ore concepta) quâ quis veritatem divinam s. S. Spiritus verbum atque opera, de quibus lectis & auditis verè divinis in conscientia convictus sit, petulanter & malitiose contra conscientiam, sive secundum totum s. secundum magnam ejus partem abnegat & blasphemè oppugnat, sicut quamvis admonitus nihilominus tamen contumaciter in iraculentâ ejus oppugnatione finaliter perseveret.*

§. XVI. Ut huic Definitioni sua constet veritas, ac firmitas in antecessum considerata sunt, Genus quod est blasphemja seu prævaricatio blasphema. Reliqua differentiam constituunt, quod sc. sit blasphemja non quævis (nec enim datur saltem blasphemja quæ remittitur hominibus Matt. 12. 31. sed & in numero plurali dantur blasphemja remissibiles de quibus Marcus c. 3. 28. Amen dico vobis blasphemja quibuscunque blasphemarint, remittentur Filiis hominum, quorsum pertinet dictum adversus Filium hominis Luc. 12. 10.) sed talis quæ in Spiritu S. officium dirigitur. Describitur autem ulterius peccatum in Spiritu S. i. ab objecto quod est verbum Dei, ejusq; appendices olim, miracula scilicet; ubi nota i meretur, quamvis verbum in latitudine sua hic accipitur prout includit Legem & Evangelium, *primariò tamen hic attendi Doctrinam Evangelii, eâq; vel totam dum singula religionis Christianæ capita infestantur uti fecere illi qui fidem Christianam prius professi; postea vero cum maximo salutis suæ æternæ detrimento turpiter defecerunt, mancipia Sa-*

ranæ facti sunt, ut Lucianus Samosatensis, Porphyrius, Julianus apostata & alii; *velex parte, dum unū alterum vè Christianæ religionis caput s. fundamentum blasphemè oppugnatur vel erronea de eodem & scripturæ contraria fovetur ac odiosè propugnatur sententia*: hujus commatis hæreticorum semper & hodiernum quoque existit seges, qui fœdissimis spurcissimisque suis dogmatibus spissas tenebras offunderunt clarissimæ scripturarum luci eamque sic conspurcarunt. De Carpocratianis ita inquit Epiphanius, illos à Satana adornatos atque submissos esse in probrum & Scandalum Ecclesiæ Dei, quippe qui Christianorum sibi appellationem indiderint, ut per illos Scandalizentur gentes, & à Sanctæ Dei Ecclesiæ utilitate, & à vera prædicatione abhorreant, propter nefaria illorum scelera & incredibilem nequitiam, & Clemens Alexandrinus, Maximam ex eorum flagitiosa doctrina, ait, & vita manasse blasphemiam in nomen Christianum, cum ipsi, Christi nomen induentes, & iis, qui in gentibus intemperantissimi sunt, incontinentius viventes, nomini probrum inurerent. Hujus furfuris multi ac innumeri fuere alii, quos omnes recensere nimis longum foret. Secundario impugnatur quoque *Lex* non quatenus est regula ac norma operum: sed quatenus doctrina seu medium est cognitionis peccatorum & accedente Evangelio salutaris conversionis. Ex lege enim agnitio peccati, hanc verò receptio in gratiam, remissio & pax Conscientiæ sequitur, prout hanc renovatio ac *ἐπινοήσις* s. correctio vitæ, quin illud unicè operatur in nobis Sanctus Spiritus, partim per *Ministerium legis*, partim *Evangelii*, unde utriusque respectu dicitur *peccatum in Spiritum S.* quatenus Spiritui S. operanti per ministerium verbi (non solum Evangelici: sed & legalis) non sine truculentâ ejus oppugnatione resistitur.

§. XVII. 2. à requisitis seu gradibus qui sunt veritatis agnitæ, cum è verbo, tum ex operibus divinis, abnegatio, oppugna-

oppugnatio, blasphematio & persecutio; Hic aliquantulum
subsistendum, omnesque mentis ac iudicii nervi intendendi,
ut ad veram metam collimare possimus. Sunt quidam qui
statuunt formale peccati in Spiritum S. sibi non constare ni-
omnes hi gradus in Concreto ac simul sumantur: quidam fina-
lem impœnitentiam, quidam irremissibilitatem pro formali
ejus ratione venditant: verùm salvis eorum iudiciis, si res veri-
tatis lance ponderari debeat, aliud tenemus & distincta-
distinctè tractamus. Existimemus, eum qui in alterutrum ho-
rum requisitorum impingit; *Ἐνοχίας* sc. & extali, qualem Mo-
ses memorat radice odii Deut. XXIX. 18. oppugnando verita-
tem divinam sive ex toto sive ex parte, jam inchoatè commit-
tere peccatum in Spiritum S. quamquam non usque adeo
Consummatè ut is qui in omnes simul. Res exemplo fit Cla-
rior. Petrus salutis auspicem ter abnegando offendebat in pri-
mum requisitum adeoque quadam quæ dantur in peccato in
Spiritum S. *inchoative, peccavit*, etiamsi id non ex malitia &
περὶ αἰσίου, sed magis ex timore, orto ex imbecillitate carnis in-
firmitateque humana, interim tamen timor iste illum non
excusasset juxta axioma Theologicum: *metus non excusat in foro
poli & coram Deo: sed tantum in foro soli & coram hominibus vid.*
Duntaxat in casib. conscient: quin æternum periisset, ni gratia divi-
na ipso gratioso servatoris respectu declarata, eum prævenis-
set, precesq; conservatoris pro eo fusæ eum erexissent, immit-
tendo dolorem ac contristationem, fletum ac ejulatum exci-
tando, mentem correctionis ac emendationis cupidam & avi-
dam infundendo, & peccati veniam dando. Similiter Pau-
lus non prorsus & omnimodè excusandus est, dum Ecclesiam
Christi adeoque ipsum Christum severissime persequutus est
ac vastavit uti de seipso fatetur 1. Timoth. 1. 13. se fuisse blasphe-
mum, violentum & persequutorem acerrimum, quin secun-
dum quosdam gradus incurrit in reatum atrocissimi. hujus
pec-

peccati, uti Lutherus de ipso testatur Tom. 4. Witteb. p. 441
Da Paulus in der heiligen Sünde daher gieng: verfolget
und würet / strebt und fochte / wieder Christum / und die
Warheit etc. & paucis interjectis, sibe dieser hat auch ange-
lauffen / und wieder den heiligen Geist gesündigt. Cum
tamen partim ex imbecillitate carnis partim occæcatione Dia-
boli; adeoque magis imprudenti quodam zelo & ex ἀγνοσίᾳ
non contra conscientiam, quippe fidei experts, non pertinaci-
ter in ea perseverans: sed emendationem ac correctionem Spi-
ritus Sancti admittens id commiserit, gratiam remissionemque
adeptus est: quod autem Paulus dicit se ignorantem hoc fe-
cisse, de Judæis quoque fatetur Petrus Act. 3. 27. & Christus pro
Crucifigentibus se orat prætendens eorum nescientiam Luc.
23. 34. & Paulus 1. Cor. 2. 8. hæc habet, si cognovissent Domi-
num gloriæ, non crucifixissent. Qui singuli loci intelligendi
sunt de iis, quatenus destituti erant *scientia τοῦ θεοῦ* seu spiri-
tualis, qua à Spiritu Sancto fide donati ac illuminati non erant:
nihilominus *literali ac γερμανικῇ* cognitione quadam instructi,
vel alia ratione respondendum, scilicet Distinguendo *inter sim-
plicem Ignorantiam & Ignorantiam affectatam*. Ignorantia sim-
plici quam plurimos id fecisse negandum non est: pro quibus
Christus serio orat ut illuminentur corda eorum rectiusque
sapiant de Messia Crucifixo; unde multi ex iis conversi deinde
sunt. Hi verò qui affectata ignorantia peccarunt propter ma-
litiã eorum evidentem & *ἠπίγνωσιν τῆς ἀληθείας* quam habent
luculentiorẽ, gravius enormiusque peccant.

§. XVIII. Quò verò facilius id quod intendimus obti-
neamus, singulas proprietates peccati in Spiritum S. simul &
in Concreto sumptas non solum constituere peccatum in Spi-
ritum S. inchoativè consideratum: sed etiam separatim acce-
ptas, libet rem simili quodammodo adumbrare. Calor & fri-
gus distinctos habent gradus: sic quartus gradus à plurimis di-
citur

citur validissimus ac robustissimus propter intensissimum calorem & intensissimum frigus, tertius gradus in calore & frigore remissior est; adhuc debilior ac remissior secundus, maxime debilis ac infirmus dicitur, primus, interim tamen primus gradus caloris vel frigoris verè calor ac frigus sit, propter definitionem caloris & frigoris quam verè obtinent, etiamsi secundus gradus sit calidior, tertius adhuc magis calidus & quartus calidissimus, diversi enim gradus caloris vel frigoris non variant speciem, hoc est non aliam ac diversam caloris essentiam & definitionem: sed tantum sublimiorem & ponderosorem gradum inculcant. Ita quoque se habet cum peccato in Spiritum S. quamvis is κατ' ἐξοχην & in eminentissimo gradu hoc peccatum committit qui in quarto gradu id est in omnes simul peccarit s. qui veritatem divinam legalem & Evangelicam planè agnitam, secundùm totum, voluntariè, obstinatè & cum blasphemâ cordis & oris oppugnatione contra conscientiam, abnegat idq; incessanter & cum continuatione impœnitentiæ finalis: non tamen propterea à peccati hujus patratiōe planè eximendus fuerit is in quo unum vel alterum, sive actum, sive gradum non adedò reperire licuerit.

§. XIX. Quod finalis Impœnitentia non sit formale hujus peccati in Spiritum S. vel inde colligere est, quod Pharisai isti quos Christus Matth. 12. alloquitur arguebantur à Conservatore rei hujus peccati, quum tamen multi deinde, cum è stupendis miraculis istis in morte & crucifixione Christi, tum è Concione Pentecostali Petri act. 1. conversi sint ac sanam de Messia fidem conceperint ac confessionem ediderint: non tamen inficias imus quin ultrò concedimus finalē hanc impœnitentiam si tandem accesserit, consummare hoc peccatum & illud sic reddi irremissibile, sic ut sit causa conclusionis pro inferendo peccato in Spiritum S. consummato, & ejus inchoati & continuati adjunctum quoddam, seu necessarium consequens non verò

¶

ipsum

ipsum formale, sic ut ipsam essentiam peccati in in Spiritum S. constituat.

§. XX. Devolvimur tandem ad eorum scitum qui irremissibilitatem formale peccati in Spiritum Sanctum habent, innixi verbis Conservatoris Matth. 12. 31. *πᾶσαι ἁμαρτίαι καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται πῖς ἀνθρώποις ἢ ἡ πνεύματ^ο βλασφημία ἐκ ἀφεθήσεται πῖς ἀνθρώποις*: unde illis in proclivi est ratiocinari quicquid sospitatori formale peccati est, illud nobis erit, atqui irremissibilitas illi sic est Ergo. *Sanè multa dicuntur absolute qua cum certa limitatione sunt intelligenda, ita & hoc loco Ecclesiae nostrae dux Christus non dicit peccatum hoc ἀπὸλῶς & simpliciter esse irremissibile sicut defectus sit in gratiâ vel causâ meritorîâ (cum, ubi abundet delictum, ibi superabundat gratia Rom. 5. 20.)* quod longe abs sanctissimo veritatis ore ab foret, cum peccatum quamvis atrocissimum & horridissimum prævia poenitentia remitti possit: sed ratione existentiae, sic ut defectus sit in causâ instrumentali s. organicâ, quia talis peccator ab ipso Christo, extra quem nulla pro peccato reliqua est hostia volenter deficit, & in cordis impoenitentia s. induratione finaliter pergit. Interim non diffitendum est, nimium hic variare Eruditorum sententias; alii existimant hoc grande peccatum ideo dici irremissibile quod *rare ac difficulter remittatur*, alii verò, ita dici quod non habeat *excusationem coram hominibus*, utraque hæc interpretandi ratio hic prorsus aliena videtur. Non illa quia Christus expresse pronunciat, peccatum istud non remitti neq; in hoc, neq; in futuro seculo, quod tñ. valet non tam *de potentia*, quasi sua natura peccatum hoc esset irremissibile, *quam de actu*, velut quod non remittatur actu scilicet ex accidenti propter contumacissimam mediorum salutis abjectionem. Non hæc, quia agit hic salvator de remissione tali quæ apud solum Deum valet nec excusationem habet sive in hoc sive in futuro seculo. Cum hæc in hac vita tantum inter mortales locum habet, D. Walth. Harm. Bibl. p. 769. §. XXI.

§. XXI. Urgent qui pro peccato hoc velut remissibili,
etsi difficulter tali, pugnant locum Matth. XII. 33. ubi convictos
de hoc peccato Phariseos Christus sic alloquitur: facite arborē
bonam & fructum ejus bonum, quod utique non fecisset si
absolute irremissibile foret quid n. aliud per bonam arborem
facere significat, quam seriam peccati hujus pœnitentiam age-
re & declarare sincero & non fucato affectu exterius quales in-
terius essent? Et huic assertioni adstipulatur ingens Docto-
rum cohors. Chemnitius in Harmonia ad hunc locum
Matth. 12. ita fatus, *peccantibus in Spiritum Sanctum à Christo fu-
isse annunciatam & inculcatam pœnitentiam in ipso loco Matth.
12. 33. id quod frustra Christus fecisset, si existimasset peccatum in
Spiritum Sanctum, nec posse nec solere remitti.* Polycarpus Lyses-
rus in Cont: Harm. Evang. Chemnit. fol. 214. *ante finem vite,
inquit, de nemine statui posse, quod sit damnatus, etsi videatur esse
ex obstinato corde contumeliosus in Spiritu S. fol. 215. fideles ministri
non debent desistere, eos qui in officium Spiritus S. peccare videntur
serio ad pœnitentiam hortari, sicut videmus Matth. 12. Christum
idem quo ad Scribas & Phariseos fecisse. Nam ob hanc obstinatam
ipsorum malitiam, & effusam calumniam non protinus eos deserit,
sed seria concione pœnitentia apud ipsos instat, ostendens 1. unde hæc
ipsorum improbitas proveniat. 2. quomodo eam corrigere debeant,
quid ipsos vel tandem maneat, si rectè monitis dare locum nolint.*
Et fol. 220. *vult igitur dum dicit, facite arbore bonam, & fructus ejus
bonos ut imposterum aliter se ministerio suo accommodent, ex animo
resipiscant, prava vite sue prioris studia & diabolicum adversus se
odium detestentur. fol. 224. sic Salvator noster Christus suo exemplo
prolixè docuit suos ministros, qualiter virulentissimos & acerbissi-
mos suos, sueque doctrine hostes & calumniatores, etiam qui in
Spiritum S. peccare videntur tractare debeant. Non protenus de-
bent de iis desperare, nec mox eos Diabolo tradere, sed predicando
verbum, arguendo, obsecrando, increpando, in omni patientia &*

doctrina instare. Hunnius sup. loc. Heb. 6. p. 2. L. C.; si tales qui hoc etiam peccato se contaminarunt agnita sua malitia redirent, & ad gratiam Dei adspirarent: & remissionem peccatorum peterent, dubium nullum est quod hujus etiam blasphemia sua dimissionem essent consequuturi quod adeo verum est, ut Christus ipse, licet Phariseos peccati in Spiritum Sanctum palam accusasset nihilominus immediate subjungat Matth. 12. au facite arborem bonam &c. Brentius, quem Lutherus sibi ipsi in multis præfert. in Catech. pag. 248. Dicitur quidem, insit in Epistola ad Hebræos c. 6. de peccatoribus in Spiritum S. fieri non potest, ut qui semel fuerint illuminati, si prolabantur, denuo renouentur ad penitentiam & c. 10. si volentes peccaverimus post acceptam cognitionem veritatis, non ultra pro peccatis reliqua est hostia. &c. Hæc autem non sic intelligenda sunt, quod aut defectores à Christo, non possint amplius reverti ad Christum: aut sint peccata, quæ ne reversis quidem ad Christum remittantur, nullus enim est tam impius defector, cui non pateat adhue receptus ad Christum, si resipuerit nec ullum est tam horribile peccatum, quod non remittatur ei qui revertitur ad Christum per fidem: sed intelligenda sicut de his qui Christum ita abijciunt ut non amplius requirant eum, nec studeant ad eum reverti. Lutherus Tom. 4. Witteb. in Matth. c. 12. p. 546. Wie schwer die Sünde ist / so bleibt sie doch vergeblich / weil sie noch mag zum Bekänntnis kommen / wo sie offenbahret / und für Augen gestellet wird / das were aber auch ein Teufflischer Zusatz / und auff der ander seiten wieder den Heiligen Geist gesündigt / wo man keine Vergebung gläubete noch annehmen wolte. Chytræus in Commentario suo in Matth. 12. p. 388. cæterum nos, ait, quantumq; sint nostra peccata, sciamus mandatum Dei esse, ut credamus omnia peccata remitti, & promissionem gratiæ universalem & gratuitam esse uti dicitur venite ad me omnes. Item gratia exuberat supra peccatum. Item omnis qui videt filium & credit in eum habeat vitam æternam: itaque porta gratiæ nemini claudenda est. Hæc firmiter

firmiter accurateq; tenenda sunt contra Calvinianos qui absolute statuunt, *minime sperandū esse ut veniā impetrent in hac vita, vel in extremo iudicio absolvantur quicumque in spiritum blasphemaverint.* Calvinus in Harm. Evang. p. m. 182. Illa verò de peccato in Spiritum S. inchoato intelligenda & sic concilianda sunt ut maneat verissimum, quod servatur Marc. 3. 31. aperte pronunciat. *Qui blasphema verit in Spiritum S. non habet remissionem peccatorum in eternum.*

§. XXII. Nec desunt Feurb. Erasmi in paraphrasi in N. T. Piscatoris in analysi log. in N. T. explicationes qui ad hortationem Christi hunc in modum expouunt. *Vos pharisaei iudicatis bonum, & Spiritus S. opus esse in septuaginta meis discipulis, filiis vestris, qui similiter expellunt per digitum Dei hoc est per virtutem Spiritus Sancti, ab obsessis daemonia: in me autem ex Diabolico vestro odio, non quidem damnatis opus seu rejectionem daemonii: sed causam seu arborem hoc est meam Personam dicitis esse magicam, commercium habere cum Diabolo, & sic virtute Diaboli bonum opus efficere. Si itaque fructum & opus dicitis esse bonum: necessum est ut causam quoq; dicitis esse bonam: quod si autem me dicitis esse malum, Daemoniacum seu magum, non poteritis opus vel effectum divinum iudicare, qualis enim arbor talis etiam fructus.* Licet enim hæc explicatio non sit absurda, Lutheri tamen & Chemnitii magis aliis arridet verisimiliorq; esse censetur. Sanè quod verissimis sacrae scripturae argumentis undiquaq; probatur & fulcitur, id seu ea sententia approbanda est: sed scriptura nobis suppeditat argumenta, per omnes gradus priores & intermedios hujus peccati in Spiritū S. quod scilicet quidā homines in illis à gratiā recedentes vel hęc excidentes nihilominus tamen bonam arborem & bonos fructus fecerint, hoc est conversi sint. Ergo eidem sententiæ in tantum nobis assensus est præbendus.

§. XXIII. Cum verò asseveramus contra Calvinianos peccatum in Spiritum Sanctam non absolute & suā naturā vel

essentiã irremissibile esse: *sed secundum quid & ratione existentia* idq; propter datam supra rationem (cui adungi possunt hæc salutis nostræ fulcra 1. *gratia Dei universalis* 2. *universale meritum Christi*. 3. *communis nostræ fides, accedit Apostolica fides credo remissionem peccatorum & quidem non aliquorum sed in universum omnium*, deniq; *disciplina Ecclesiastica qua ministris* injunctum à sospitatore referare januam gratiæ omnibus eam intrare volentibus seu resipiscenibus.) Non tamen i. affirmamus hoc de omnibus subjectis seu hominibus utpote qui in peccati hujus commissione usq; ad vitæ finem perseverant inq; eo vitam finiunt: de talibus ambabus largimur manibus irremissibile esse & manere: ut enim arbor cadit ita jacet. Nec versatur quæstio. 2. De remissibilitate peccati in se & sua natura spectati; hæc enim ratione formaliter; prout omne peccatum in se & suã naturã mortale, remissibile non est. Sed. 3. *σχετικῶς* & comparative potius intelligenda est nostra quæstio, partim ex hypothesi remediorum salutis universalium, petulanter excussorum, partim respectu aliorum quæ remittuntur peccatorum, utut mortaliū.

§. XXIV. Hinc luce meridiana clarius patet irremissibilitatem non esse ipsum formale peccati in Spiritum S. nam vera forma convertitur seu recipitur cum suo subjecto v. g. quoniã rationalitas est forma hominis; ideo reciprocè possum dicere, omnis homo est animal rationale, & omne animal rationale est homo. Hæc reciprocatio minime valet de irremissibilitate cum peccato in Spiritum S. quamvis enim verè dicere possum omne peccatum in Spiritum S. Consummatum & perfectum, est irremissibile; reciprocè tamen non licet inferre omne irremissibile s. quod ipso actu nequaquam remittitur est peccatum in Spiritum S. Nam omnia peccata mortalia in quorum volutabro quis vitam claudit, sunt equidem post hanc vitam irremissibilia, nec tamen propterea confestim peccatum in Spiritum

tum

tum Sanctum conficiunt; hinc itaque sua spontè fuit irremissibilitatem potius respectu actus secundæ communæ acci- dens, respectu suppositæ autem finalis impœnitentiæ unà cum hâc necessitate consequentiæ necessarium προσκείμενον s. conse- ctarium vel consequens, quam formam peccati in Spiritum Sanctum nuncupari.

§. XXV. Existat dictum quoddam Johann. c. 5. 16. ubi Apostolus vetat *ne quis pro peccato ad mortem oret*, unde enasci- tur aliud peccati in Spiritum Sanctum consequens, scilicet *pre- cum nostrarum intermissio*, quod hi qui in Spiritum Sanctum pec- caverint, de quo peccato Joh. hic loqui præcipuorum inter- pretum unanimis est consensus, vel etiam quodvis aliud atrox flagitium incurrerint, ut locum hunc intellectum vult Erasms. Rot: in annot. suis ad h. l. non digni sint ut pro iis in solenni Ec- clesiæ conventu preces fundantur: quod tamen ita limitandum existimamus *si incorrigibiles ac insanabiles fuerint, nec ullum indi- cium apparuerit vel spes affulserit vitæ emendandæ*: tales enim ex Ecclesiæ contubernio ejici nec bonorum Ecclesiæ participes fieri jure meritoq; censentur, sin verò castigationem admise- rint & ad frugem se receperint inq; viam redierint, vicissim reci- pi, consolatione erigi, Ecclesiæq; cujus putrida membra ha- ctenus fuerint, agglutinari debent.

CAPUT III.

De Subjecto.

§. XXVI. Circa hoc caput Calvinianos iterum & Pho- tinianos invenimus nobis adversantes. Illorum positio hæc est, quam Calvinus ipse in Harmonia Evangelistarum tradit p. 132. *qui Spiritus luce privati sunt, quantumvis detrahunt de Spiritus glo- ria, rei tamen hujus Criminiis non agentur, & paulo post tale Sacrile- gium*

gium à nobis non committitur, nisi dum habitantem in nobis Spiritum
Scientes extinguere conamur, paucis adhuc interjectis, in Spiritum
non maledicit vel peccat: nisi qui ab eo regeneratus, impia rebellionis
sibi conscius. Hi verò prout statuunt peccatum in Spiritum S.
esse quodvis peccatum post regenerationem commissum, ita
stante hac hypothesi non possunt non asserere hoc peccato ne-
minem se polluere nisi veritatem Evangelicam habuerit agni-
tam, verba Schmalzii contra Frantziū Disp. de pœnit. sect. V.
th. 44. hæc sunt. *Nam si post agnitam veritatem Evangelicam,*
& post semel exutum peccatorum habitum iterum peccati vel unius
vel multorum habitum contrahat; jam impossibile scil. apud homines
est, talem rursus renovari ad pœnitentiam, utpote qui Christum de-
nudò crucifigit.

§. XXVII. Ut verò quæstio de qua in præsens contro-
vertitur melius percipiatur, nonnulla prænotanda sunt, quibus
observatis de mente nostra manifestius patebit. Ultrò namque
fatemur non omnes sive Ethnici sive Judæi fuerint, hoc desit-
gnare peccatum, quibus nimirum 1. neque doctrina legis sive
pœnitentiæ: neq; opera verè divina innotuerunt. 2. quia pro
divinis, infinitaque virtute profectis non agnoverunt. 3. post
agnitionem eorundem nunquam iverunt negatum. 4. Vel, ut
ut negarint, obstinatè & cum cordis obduratione non se oppo-
suerunt, nec vehementer persequuti sunt: sed de his cardo quæ-
stionis vertitur). qui verbum Dei sibi prædicatum & annuncia-
tum idq; infinitis Dei operibus corroboratum audiverunt. 2.
quiq; convicti erant in sua conscientia, propriaq; Confessione
confessi sunt miracula illa unice & solum digito Dei facta esse,
nihilominus tamen usque adeo occalluerunt animum suum om-
nesq; sensus, ut voluntati Spiritus luculentissimè manifesta-
tæ, miraculis confirmatæ ab ipsis agnitæ, assentiri nolint imo
potius eidem resistaant & oppugnent.

§. XXVIII. His prælibatis asserimus contra supra nomi-
natos

natos hæreticos qui peccatum hoc nimis strictè circum-
scribunt; Etiam cadere in hos qui 1. Extra Ecclesiæ s. uni-
versalis s. particularis & strictè sic dictæ consortium sunt: ut
sunt Gentiles, non tamen in quosvis, sed ad quos verbum
Divinum perlatum est, in quorum auribus sonuit, divini-
tusq; miraculorum testimoniis firmum factum est: qui qui-
dem non ullius infirmitatis & ignorantia prætextu se juvare possunt:
sed ex nequitiæ & destinata malitia Deum agnoscere &
scire noluerunt, operibus ejus non tantum illudere, quàm præstigiis
& Diabolicis illusionibus, iis in speciem similia ostentando, eli-
dere ac destruere conantur: in hunc ordinem protrahendus
est Pharao Rex Ethnicus & quidem extra Ecclesiam consti-
tutus. Ille Deum per Mosen sibi prædicatum nescivit:
nescientia practica scilicet id est non curavit nec timuit, vir-
tutibus Dei vim derogare per incantatores suos velis re-
misq; contendit. Et tamen postmodum confitebatur digitū
Dei per quem opera ipsa illa efficiebantur. Tandem ad-
huc manifestius convictus, agnovit peccatum, animi sui
factum ac improbitatem ac petiit ejus veniam ac condona-
tionem. Exod. 5. 2. Exod. 7. 11. & c. 9. 16. Quicumq; igitur
ex deliberato Consilio post luculentissimam veritatis divi-
næ propositionem, & hujus cognoscibilitatem, contra pro-
priae Conscientiæ suæ dictamen, ipsum Deum negat, opera
ejus divina irridet, cultum impedit, ille peccatum in Spi-
ritum Sanctum committit: atqui Pharao &c. Major ex an-
tea allatis satis evidens est ejusq; consequentiæ ratio fir-
ma, nam qui Deum ipsum ejusq; veritatem, sive verbi & do-
ctrinæ sive facti quoque & miraculorum, oppugnat, qui
ministerio Spiritus ipsum per Mosen convertere volentis
resistit, ille Peccati in Spiritū S. reus est, atqui Pharao. &c. E.

§. XXXIX. 2. Certum quoq; est, peccatum in Spiritū S. competere iis qui sunt in Synagoga seu Ecclesia Dei

D

non

non tamen de ea; ut hypocritis sive non renatis, sive post
regenerationem Apostatis, cujus documentum præbuerunt
auditores Jeremiæ c. 44. 7. & seq. tum etiam Pharisei in-
sensissimi Conservatoris hostes, quos hujus terribili peccati
reos imo cæco furore obrutos inculcat Matth. 12. ipse Chri-
stus. Mirari certe subit τῶν σκληροτεχνήλων dementiam, contra
quàm illi tot seculis sibi præfiguratum & promissum tanto
desiderio expectaverant efflagitaverantq; de cujus adven-
tu tam evidentissimis Prophetarum oraculis, quàm ope-
rum stupendo fulgore, instructi ac plus satis convicti erant,
venturum sc. & restitutum, quicquid per Diaboli vafriti-
em hominisque incogitantiam collapsum deperditumque
erat, & quidem eo tempore quo res eorum Politica in pe-
jus ire, everti, aboleri, alienumque imperium juxta tum
vaticinia, tum propriam Paraphrastarum Judæorum
confessionem, agnoscere subditi deberent, nihilominus
tam spissam menti eorum obductam caliginem ut his
omnibus spretis insuperque habitis adhuc alium
utpote ipsorum imaginatione verum Messiam, sperent
venturum qui sc. tertia vice sanctam terram intrabit, tem-
plum tertium ædificabit, asyla prioribus addet, in liberta-
tem ipsos vindicabit, quam unam cum prodigiosâ rerum
omnium abundantia sine ullo rerum adversarum vel mi-
nimo impetu, afflatu ac aspiratione sibi promittunt: vah
quanta insania quæ cœcitas ac extrema delirandi perversa
cupido. Quicumque igitur post tantam veritatis revelatio-
nem verum Messiam scientes & volentes contempnunt &
purgamenti vice habent, ejus opera flocci faciunt & Dia-
bolo adscribunt, doctrinam ejus Evangelicam respuunt; le-
galem hominum assumentis ac traditionibus obscurant ad-
ulterantque illi, atrocissimo peccato in Spiritum S. se con-
taminant, atqui Pharisei utut irrogeniti homines &c.
Ergo

Ergo. sciverunt inquam Christum seu Messiam' Hevæ in Paradiso & Patriarchis promissum, è stirpe Davidis nasciturum, & quidem in urbe Bethlehem, eo tempore quo sceptrum seu regimen Judaicum in peregrinum seu ex stemmate Judæorum non prolatum transferretur. Noverunt imo sponte confessi sunt, neminem talia ac tanta quæ ipse fecit unquam fecisse, nec sine divinâ virtute fieri potuisse, & tamen ea traduxerunt ceu Diabuli commercio facta. Inficiari non potuerunt doctrinam cælitus delapsam, & ipsum JESUM ex sapientiâ divinâ loquutum fuisse &c. Et tamen his omnibus partim se nefario ausu opposuerunt, partim execrando invidiæ œstro perciti agnoscere noluerunt, unde gravius ipsis reservatum est judicium.

XXX. Poterit quis hoc modo inferre & dicere: peccatum in Spiritum S. versari non tam circa mores & vitam, quam circa verbum Dei potius & fidem. Jam verò Ethnici & Pharisei caruerunt Evangelio; nec salvifica ornati erant fide; utpote nondum illuminati nec regenerati, neque fide, quod Spiritus opus est, donati, idcirco quem non noverunt, notitia scilicet salutari & ex fide profecta: in ejus munus & officium nec peccare potuerunt: Ergo, Verùm facilis est responsio i. adhibita antea data *distinctione* inter *cognitionem γαρματικὴν seu literalem & Pedagogicam, & πνευματικὴν seu spiritualem*: illam omnino requiri ad peccatum in Spiritum S. hanc verò non semper: sufficit nuda veritatis agnitio, quamvis agnitæ istius gratiosa in animis obsignatio non semper adfuerit: unde enascuntur duæ illæ species peccati in Spiritum S. *altera* quando peccans quoque actu ipso renatus & à Spiritu S. per gratiam actu reverâ illuminatus fuerit de qua loquitur Epistola ad Hebræos c. 6. γλωσσομένης π τῆς δωρεᾶς ἑπερανοῦς καὶ μετόχου γνηθέντος πιδύματος ἁγίου, καὶ καλὸν γευσσόμενος θεῶ ῥήμα, δυνάμεις π

μελλοντος & *αωνιου*, altera autem quando veritas nude & juxta
literam scitur & per paedagogicam illam cognitionem au-
ditor in conscientia de veritate convictus tenetur; absque
speciali tamen gratiosa Spiritus S. illuminatione & inha-
bitatione. ipsiusque sic verbi salvifica applicatione, obser-
vanda legis distinctio, qua consideratur *vel ut norma & regula
actionum* & hac ratione peccat in ea qui eam non observat,
vel ut doctrina & verbum Dei, pars fidei & doctrina, & sic eam
transgreditur qui eam vel negaverit, vel blasphemis ama-
rulentis inceserit, tanquam a Deo non ortam; sed a Diabolo
producta. 3. itidem ex superioribus patet veritatem pariter
dupliciter considerari *aliam esse verbi & doctrinae, aliam facti
& miraculorum*, per utramque se exercit officium Spiritus, vel
docendo, intus movendo alliciendo blandeque per verbum
trahendo, vel extrinsecus per miracula fortius compellen-
do. Hæc itaque si quis scienter volenterque respuerit, con-
vitiatus fuerit, vel insuper habuerit in Spiritum S. peccare in-
cipit: hinc 4. fluit sc. qui officium Spiritus his modis sibi
oblatum non receperit nec amplexus fuerit, neque, virtute
gratiæ prævenientis & excitantis, lubens debitaq; animi
reverentia, obsequio, pietate, admiratione exoscularus fue-
rit, & quovis pretiosissimo animi corporisque thesauro cari-
us habuerit, fide donari, ejusque illuminationis particeps
fieri non poterit: ordinariè enim refractariis, contumacibus
immorigeris Convitiatoribus & rebellibus sua beneficia
non dispertit suaque dona distribuit Spiritus pacis ac man-
suetudinis, intercedit immittendo suspiria & gemitus cor-
dibus contritis, non incessanter obstinatis: nec prius ille
deserit ipsos, quam prius desertus & fugatus ab eis.
Quemadmodum apes quovis ingrato foetore abiguntur,
ita Sanctus Spiritus turpissimo apostasiæ & quibusvis aliis
peccatorum sordibus expellitur, nec nisi domum a seipso,
prepara-

præparatam ornatam sanctissimis virtutibus suavissimo pa-
riter ac dulcissimo precum odore refertam, inhabitare
gestit.

§. XXXI. Nec multum negotii nobis faceffit, quod
Pharisæi dicantur cæci & cæcorum ductores, prout de eo-
rum excœcatione ratiocinatus est Esaias c. 6. 9. Quicumque
igitur lumine oculorum privatus à recta via decesserit; non
tam in culpa est, quàm qui oculis sanus deviaverit, atqui
Pharisæi imo etiam gentiles quidam tales fuerunt. Ergo.
Jam verò peccatum in Spiritum S. requirit agentis scientiam
non verò ejusdem cœcitatem & ignorantiam, prout enim
cœcitas & visus sibi invicem contrariantur unumque alte-
rius abolitionem significat, ita etiam scientia & ignorantia
pariter stare non possunt. Verùm quamvis aliqua ex par-
te supra huic satisfactum sit objectioni, hic uberioris
explicationis gratia illud addendum est, *scientiam & occœca-
tionem non eodem: sed diverso modo hic sumò*, adeoque in eodem
subjecto optimè coalescere posse, sicut cum sanctus Isaias
c. 6. tum Conservator Joh. 12. 40. utrumque conjunxit vi-
dere & non videre, scire & non scire, *quorum alterum videre
& scire de nuda & literali visione vel externâ & pedagogicâ
cognitione intelligendum, alterum verò de Spirituali veritatis
agnitione conjuncta cum plenaria fidei ἀπόφασις & cordis
animique fideli, infucato ac indubitato assensu ac consensu acci-
piendum*, adeoque non de omnimoda eorum occœcatione
ac ignorantia nisi affectatâ & voluntariâ allegata loca lo-
quuntur: sed de tali quæ destituta est spirituali illa γνώσις
quam suggerit suppeditatque Sanctissimus Spiritus iis qui
eam quarunt summoque studio & animi ardore investi-
gant ac sicut, quævis alia stercoris aut purgamenti loco ha-
bentes dū modo ea Spiritus gratia potiantur. Dicuntur præ-
terea quoque cæci & ignorantes ob supinam illam negligenti-

tiam & detestandam securitatem, qua id quod primario ipsis agendum foret, seponebant ac circa quisquillas sedulo studio seq; versabantur, primaria enim ipsis cura merito esse deberet, ut ea, qua fas erat, humilitate ac devotione sese animarum suarum medico, fidelissimoque suo pastori prosternerent, medicinam curationemque expetentes, ac quicquid morbo ceteroquin lethali ac ferè insanabili obesset, evitarent ac cane pejus & lingue fugerent, sordida vero operum suorum catharmata in tantum ad latus ponerent dum edocti essent quæ opera & quæ ratione Deo grata essent & in eorum usum cedere possent. Illi verò contrà prius neglexerunt posteriori adhæserunt, æstimantes se satis perfectos, justitiam suam satis consummatam, opera sua sibi satis constare, si modo extrinsecus & specieten⁹ bona essent: quamvis intrinsecus cadaver & morticinum spirarent, planè in eum modum quo valetudinarii, quorum faciem si intueris, apparent robustâ sic satis sanitate, resque cum illis satis belle sese habere, cum tamen quoad internam Corporis dispositionem ne hilum quidem sani reperire sit. Extrema itaque dementia est non prius sollicitum esse de interna sanitatis restitutione, quicquid tandem sit de pulchritudine ac decore externo. Ita Pharisæis inæstimabile istud animarum Pharmacum Christus Jesus oblatum fuit; quem illi contempserunt pedibus calcaverunt: atque sic ipsa *ἡ εὐωδία* s. bona fragrantia illis facta est odor mortis ad mortem 2. Cor. 2. 16. quis non eos cæcos amentes insanos ac deliros diceret?

§. XXXII. 3. In ipso Ecclesiæ gremio reperiuntur qui magis etiam hujus peccati inquinamenti sese conspurcant: illique non tantum literali cognitione jam imbuti, quin insuper spirituali ac gratiosissima Spiritus illustratione copiosissimè instructi, Sanctæ communionis Cives seu

seu renati, & in fœdus quod cū Deo in baptismo pepigerunt
recepti, qui quidem mortales in duplici sunt discrimine: vel n.
sunt *Docti & eruditi* qui aliis præire ac præluce- re sana doctri-
na & vita inculcata merito debeant, adeoque, quæ ipsis à
Deo injuncta ac concedita sunt fideliter aliis communi-
care atque talentis sibi traditis negotiari, quò animas quàm
plurimas Domino suo lucrari possint; verum sæpe fit; uti res
in contrarium vertatur, ut quò quis major sit aut eminenti-
or, eò sæpe numero lapsus atq; erroribus vicinior sit: quò
quis eruditior aut subtilior, eò in hæresin videatur incli-
nare magis vel etiam ire. Nunquam fraudum suarum des-
init Satanas. Qui nullos citius in præcipitia protruserit
alios, quam quos suo opte fidos nimium ingenio, aut doctri-
na inflatos, ab illa semel tradita fide, adeoque nativo illo
literarum sensu alieniores videat. Commentante non ne-
mine Excellent. viro supra solennitate Sanctissimo Spiritui
Sacra. Exempla si pertexeremus, abunde nos circumflue-
rent, eorum qui seu rædio veritatis seu suggestione Sata-
næ quidvis aliud accipiunt quam simplici adhærere fidei.
Erat quidam præcipitante seculo superiore, nomine Ada-
mus Neuserus Pastor Heidelbergensis, qui Calvinismum
detestatus, prolapsus est in Arianismum, hunc vicissim dese-
rens in Turcismum, Constantinopoli Circumcisionis Sacra-
mento initiatus, eques Turcici Imperatoris postmodum
factus, in qua *divorsoria* demum vitæ suæ clausit diem; docu-
mentum seipsum exhibens manifestissimum peccatoris in-
Spiritus S. plura silentii si paro lubens prætereo. Ejusmo-
di enim hominum quibus tam clare ac splendide limpidissi-
ma illa veritatis lux circumfulxit, longè adhuc deterior est
conditio, quam eorum qui hætenus in tenebris, vel in-
quorum animis non usque adeo intimè veritas Cælestis
egerit radices, fatente D. Hunnio volum. Theolog. Disput.

7. p. 76.

7. p. 76. interim tamen profundius, ait, sese huic peccato immergunt, qui non solum convicti Spiritus S. testimonio, sed eodem insuper seu pignore & arrha in agnita veritate gratisè obsignati, vereque illuminati fuerunt: atque post in execrabilem hanc blasphemiam ruunt precipites, vel indocti & rudes, in his non raro evenit ut Spiritus testimonium scientes & volentes à cordibus suis excutiant, quò vel turpissimæ libidini suæ eo faciliùs morem gerant, eamque bellissimè procurent, vel quo delicatiorè ac laxiorè vivendi rationem instituere possint, nihil pensi moderatiquè habentes, cui nefandissimo errori sese emancipent, vel penes quos populos degant: quòrum animis vel vana ac probrosa simulatio residet juxta illud Euripidis: *Juravi lingua, mentem injuratum gero, & Muhammedis in Alcorano. Jusjurandum ex corde factum, non aliud, vos coram Deo reos efficit, vel cum Rhetorio: approbantes omnes hæreses nec ullum errare asseverantes cui impius Mahummed iterum in Alcorano assentitur: sciendum, ait, generaliter quoniam omnis rectè vivens Judeus S. Christianus, seu lege sua relicta ad aliam tendens, omnis scilicet Deum adorans, bonique gestor, indubitanter divinum amorem assequetur. Idem sentiebat Julianus Pelagianus, contendens alienos à fide veram posse habere justitiam. Quorum mentes talia pervasionum monstra invaserant, quod è plebe hominibus proh dolor! justo sapius contigit; adeoque veritati cui hactenus addicti fuerant, renunciant: quid aliud de illis statuendum, quam quod peccato in Spiritum S. se contaminaverint? de quibus ut & superioribus Epistola ad Hebr. cap. 6. & 10. ex professo agit, nec aliud hos & illos, ni ante consummationem resipuerint manet quam horrenda judicii expectato, & ignis fervor qui devoraturus sit adversarios.*

§. XXXIII. Finem jam ex promissi fide imponere mus dissertationi huic, ni unum vel alterum attingere in
men-

mentem venerit, quæ præterire grande nefas esse ducimus
eò quod multorum suspensa tenuerint ingenia, nec omni-
bus idem de iisdem fuerit iudicium: Matth. 12. Conservator
καὶ ὅς ἂν εἴπῃ λόγον κ' ἔσθ' υἱὸς ἔσθ' ἀνθρώπου ἀφεθήσεται αὐτῷ, hic hæud
frustra quæritur quid per peccatum in filium hominis in-
telligatur? hanc quæstionem Lutherus ipse Tom. 4. Jenensi
fol. 450. solide explicat, quando ait. So sihe nun den
Text und die Wort an: wer etwas redet wieder des Men-
schen Sohn / das ist / ihr möget wieder den Menschen
Christum / und seine Christen lästern: er sey ein Sünder/
und wie sie ihn anderswo schelten / ein Fresser / Weinsäuf-
fer / der Zöllner gesellere. Item als die Juden seine Mut-
ter ein Bubin scholten; was die Persohn antrifft muß
Er als ein Mensch von den andern leiden / und vergeben;
Aber da er in seinen Ampt daher ins Liecht antrit / predi-
get und wundert / daß sie die helle Wahrheit sehen / und
dennoch da wieder lästern / da wird nicht des Menschen
Sohn geschmehet / sondern der heilige Geist / etc. Cum
Luthero facit Cornelius à lapide p. 264. opponit, inquit, Chri-
stus hanc blasphemiam in Deum & Spiritum S. blasphemiam in fili-
um hominis, qua nonnulli humana Conversatione & Convictu
Christi offensi, facta ejus humana calumniabantur, vocantes
eum vini potatorem, amicum peccatorum & publicanorum, eò
quod viderent Johannem Baptistam abstemium, rigidum, auste-
rum, & solitariam agere vitam; qua proinde excusabilior erat,
& minus venia indigna, quia hominem tangebatur non Deum.
Ex his elucescit peccatum in filium Dei esse ejusmodi ἀ-
ξίας, quæ committebatur aut in Christi personam quoad
statum ejus exinanitionis: aut in ipsius vitam & Conversa-
tionem, dum eum vocabant fabri filium, Samaritanum,
amicum & consortem Publicanorum, traditionum phari-
saicarum prævaricatorem &c. hæc & alia quæ ejus Perso-
nam

nam sic concernebant, & ipsi tanquã nudo homini imputabantur & affingebantur; ipse ut homo remittere ac innocentia suã velo obtegere ac obvelare voluit, ideo etiam dicitur istud quidem peccatum remissibile, vel ut Cornelius loquitur *minus venia indignum.*

§. XXXIV. De Peccato veneficorum & veneficarum seu sagarum Colophonis loco paucis subjungere libet. Nihil enim familiarius est indoctis & vulgaris sortis hominibus, quã hos & istos pro peccatoribus in Spiritum Sanctum habere, quã ipsorum opinio non videtur esse nihili. Nam qui foedus cum Deo in baptismo initum violat, ac novum cum Diabolo paciscitur, verum scil. Dominum rejiciendo, spurcum verò ac spurium recipiendo, ille peccat in Spiritum Sanctum. Eo enim, quod Christum abnegant pactum cum eo per regenerationis lavacrum initum rescindunt, eo ipso omnibus ejus beneficiis valedicunt, spem ac fiduciam in eum deponunt, fidem, sine qua impossibile est placere Deo, amittunt: atque hæc omnia Satanã deserunt. Ergo tales homines quotquot post *φωτισμὸν* s. illuminationem sponte deliberato consilio, abnegato vero Deo & ejurato cum fide in Deum baptismi sacramento sese Satanã abominabilibus ceremoniis mancipant, vel obligant, peccatum in Spiritum S. committunt & succedente in tali statu finali perseverantiã æternum pereunt: ceteri à Diabolo miserè fascinati vel seducti, si ab errore suo desistant, Satanã dominum abjiciant, ac Deum abs quo turpiter defecerunt, iterũ seria pœnitentia ac Consilii in melius mutatione, ardentissimis lachrymis ac suspiriis de venia ac condonatione sui delicti & *ἀμετρίως* obsecrent, confisi ejus elementissimis promissis, si impius ab impietate sua quam vis gravissima destiterit, ipsum vivere & non mori debere, jubentur de suã ipsorum salute melius sperare.

F I N I S.

Ad
CLARISSIMUM
DN. JOHANNEM SVENO-
NIS PFLACHERUM,
Philosoph. Magistrum Eximium, SS. Th.
Cultorem fulgidissimum,
pro Disputatione, quam conscripsit
de
PECCATO IN SPIRITUM S.
publicè responsurum.

TRistius haut ullum culpæ datur argumentum
Quàm quæ de Sancto Flamine nomen ha-
bet
Gratia cælestis, quæ cunctos advocat, atq;
Æternâ nullum morte perire cupit
Irritata satis, variisque procacibus ausis
Concita, quæ summum Numen ad arma vocant
Flammivomiq; decus gladii, dextramq; rubentem
(Tunc precibus superest nullus in orbe locus)
Blasphemæ punit tandem convicia linguæ
Et scelerum celeri morte perire jubet
Scillito quamvis decies purgetur aceto
Juverit haut Samii tunc Lucumonis opus.

E 2

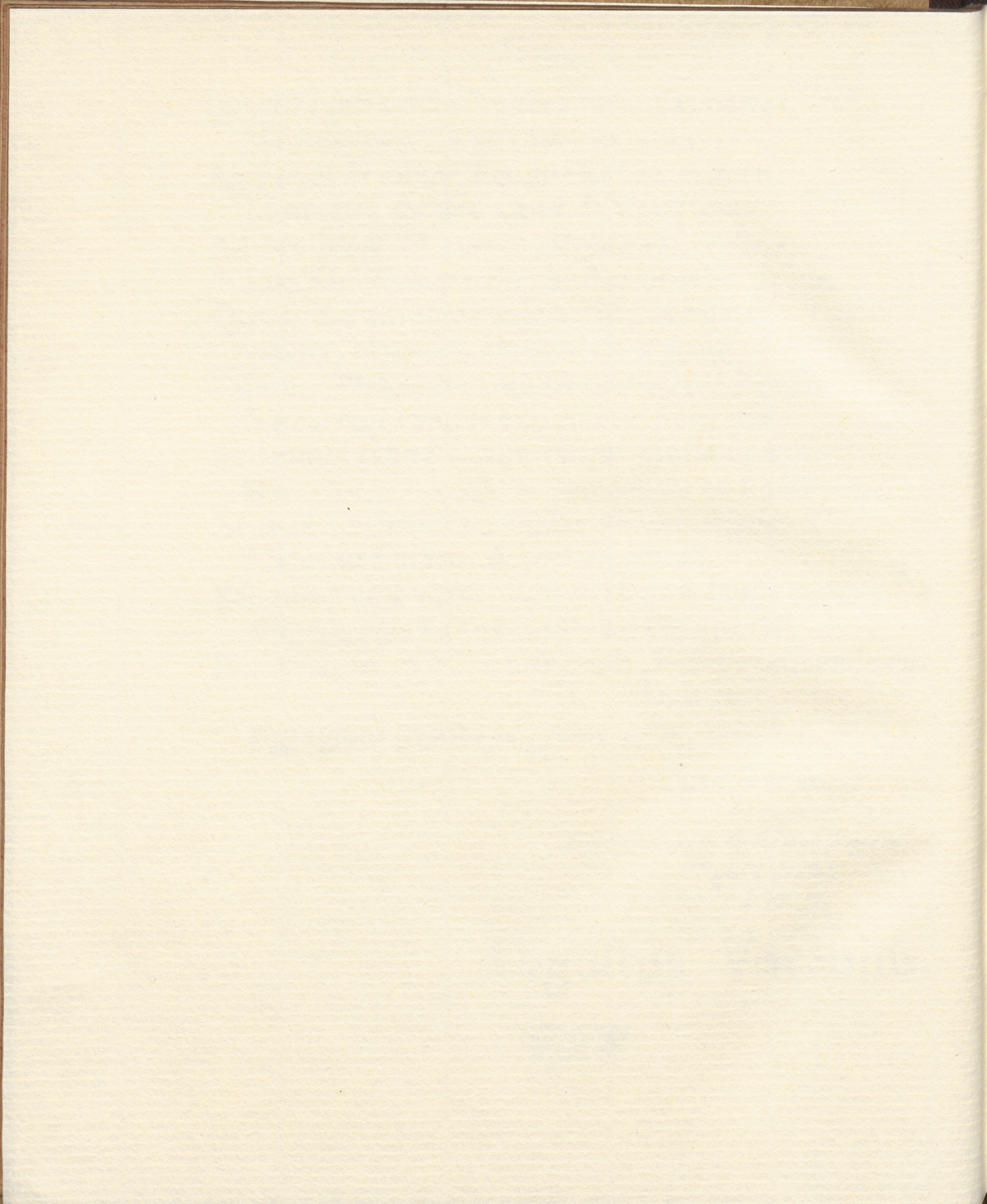
Hæc

Hæc tibi sub doctas venire pericula chartas,
Materies certè digna laboris erat.
Attra licet sit culpa, nec intestabile crimen
sit magis, ex atro candida signa feres.
Ambrosias aliis Veneres, Hyblæaq; verba,
Linque, tuum patrio constet in orbe decus,
Quem non ad literas si quis, sed sola valere
Prælia, Mavortis munera sæva putet
Fallitur. Illa quidem multis celebrata triumphis
Signa vagi campis extimuerè Schythæ
Sed minor haut gentiliterarum gloria constat
Hanc mage, quam titulum laudis ab hoste petit.
Scilicet his geminis constat victoria signis
Majus, ut à literis, & pietate, decus,
Sanguine quæ caret, hæc verà non laude carebit
Pugna, tuas lauros cingere palma potest
Nunc saltem, PFLACHERÈ, Rosæ conscende ca-
thedram
Egregium præsta te, velut opto, virum.

*Honori & amorì
erga
DN. Auctorem & Respondentem
quod debuit
L.M. 2.*

Augustus Varenius.

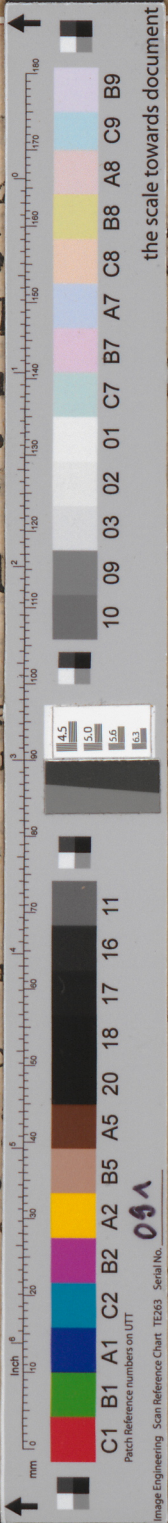

Ad
CLARISSIMUM
DN. JOHANNEM S
NIS PFLACHERU
Philosoph. Magistrum Eximiū
Cultorem fulgidissimum,
pro Disputatione, quam conscri
de
PECCATO IN SPIRITU
publicè responsurum.

TRistius haut ullum culpæ datur
Quàm quæ de Sancto Flami
bet
Gratia cælestis, quæ cunctos advocat,
Æternâ nullum morte perire cupit
Irritata satis, variisque procacibus ausis
Concita, quæ summum Numen ad
Flammivomiq; decus gladii, dextramq;
(Tunc precibus superest nullus in orb
Blasphemæ punit tandem convicia lin
Et scelerum celeri morte perire jub
Scillito quamvis decies purgetur aceto
Juverit haut Samii tunc Lucumonis

E 2

the scale towards document

Hæc